

Standarta Eiroparometrs 80

**SABIEDRISKĀ DOMA EIROPAS SAVIENĪBĀ
2013. Gada rudens**

**NACIONĀLAIS
ZIŅOJUMS**

LATVIJA

Pētījumu pasūtījis un tā tapšanu koordinējis Eiropas Komisijas Komunikācijas ģenerāldirektorāts.

Šis ziņojums tapis Eiropas Komisijas pārstāvniecībai Latvijā.

Šis dokuments nepauž Eiropas Komisijas viedokli.
Tā interpretācija un viedokļi ir vienīgi autoru ziņā.

Standarta Eiroparometrs 80 / 2013. Gada rudens – TNS Opinion & Social

Saturs

IEVADS.....	2
1. ESOŠĀS SITUĀCIJAS VĒRTĒJUMS EIROPAS SAVIENĪBĀ UN LATVIJĀ.....	3
1.1. IEDZĪVOTĀJU KOPĒJAIS NOSKAŅOJUMS	3
1.2. SVARĪGĀKĀS PROBLĒMAS VALSTĪ UN PERSONĪGI	5
1.3. UZTICĒŠANĀS NACIONĀLAJĀM UN EIROPAS SAVIENĪBAS INSTITŪCIJĀM	6
2. EIROPAS SAVIENĪBAS UN TO INSTITŪCIJU LOMA TURPMĀKAJĀ ATTĪSTĪBĀ.....	7
2.1. EIROPAS SAVIENĪBAS KOPĒJAIS VĒRTĒJUMS	7
2.2. EIROPAS SAVIENĪBAS LOMA SVARĪGĀKO JAUTĀJUMU RISINĀŠANĀ.....	9
2.3. EIROPAS SAVIENĪBAS NĀKOTNES PRIORITĀTES	11

Šo Nacionālo ziņojumu Eiropas Komisijas pārstāvniecībai Latvijā sagatavojušas TNS Latvia projektu vadītājas Dace Goško un Alise Lāce.

Ievads

Eiobarometra 80 aptauja Latvijā notika no 2013.gada 2. līdz 17.novembrim, un tās laikā tika aptaujāti 1007 Latvijas pilsoņi, kas vecāki par 15 gadiem. Aptauju veica tirgus un sociālo pētījumu aģentūra „TNS Latvia”. „Eiobarometrs 80” ir divdesmitā „Eurobarometer Standard” aptauja, kopš Latvija ir kļuvusi par Eiropas Savienības (ES) dalībvalsti. „Eurobarometer Standard” pētījums tiek veikts divas reizes gadā, un šīs aptaujas ietvaros tiek sekots līdzi pilsoņu viedoklim par dažādiem ES un tās dalībvalstīs aktuāliem jautājumiem.

Jau sākot ar 2013.gada sākumu, politiskajā un mediju vidē plašu uzmanību piesaistīja plānotā Latvijas iestāšanās eirozonā 2014. gada 1. janvārī. Tika rīkotas iedzīvotāju informēšanas kampaņas, tāpat eiro ieviešanas jautājumi tika aktualizēti politiskajā vidē.

Kā 2013.gada būtiskākais notikums Latvijā ir jāatzīmē tā dēvētā Zolitūdes traģēdija, kad, iebrūkot lielveikala jumtam, bojā gāja 54 cilvēki. Zolitūdes traģēdija kļuva arī par izšķirošo punktu jau ilgstoši šūpotās valdības darbībai, kad, „uzņemoties politisko atbildību par notikumu” (paša formulējums), demisionēja Ministru prezidents Valdis Dombrovskis. Tomēr jau visa 2013.gada garumā bija vērojamas dažādas nesaskaņas valdošās koalīcijas partiju starpā – līdz valdības krišanai 2013.gadā nogalē kopš gada sākuma jau bija nomainījušies 4 valdības ministri un pieprasītas vairāku ministru demisijas.

Kā politiskās jomas svarīgākais notikums jāatzīmē 1.jūnijā notikušās Pašvaldību vēlēšanas. Vēlēšanu rezultāti gan neieviesa nozīmīgas izmaiņas Latvijas lielāko pašvaldību sastāvā, tomēr tās kārtējo reizi apliecināja etnisko jautājumu nozīmīgumu balsošanas procesā – Rīgā visvairāk balsu saņēma tieši Saskaņas centra/ Gods Kalpot Rīgai!, un otru augstāko balsu skaitu ieguva Nacionālā apvienība.

Kopumā Latvijas ekonomikā 2013.gadā bija vērojama stabilizācija, ko apliecināja bezdarba līmeņa pakāpeniska samazināšanās, augošais iekšzemes kopprodukts un citu makroekonomikas rādītāju uzlabošanās. Tomēr kā ekonomiskās jomas spēcīgākais satricinājums jāatzīmē viena no lielākajiem Latvijas uzņēmumiem „Liepājas Metalurgs” bankrots, kas aktualizēja sociālās un ekonomiskās drošības jautājumus Latvijas iedzīvotāju vidū.

1. Esošās situācijas vērtējums Eiropas Savienībā un Latvijā

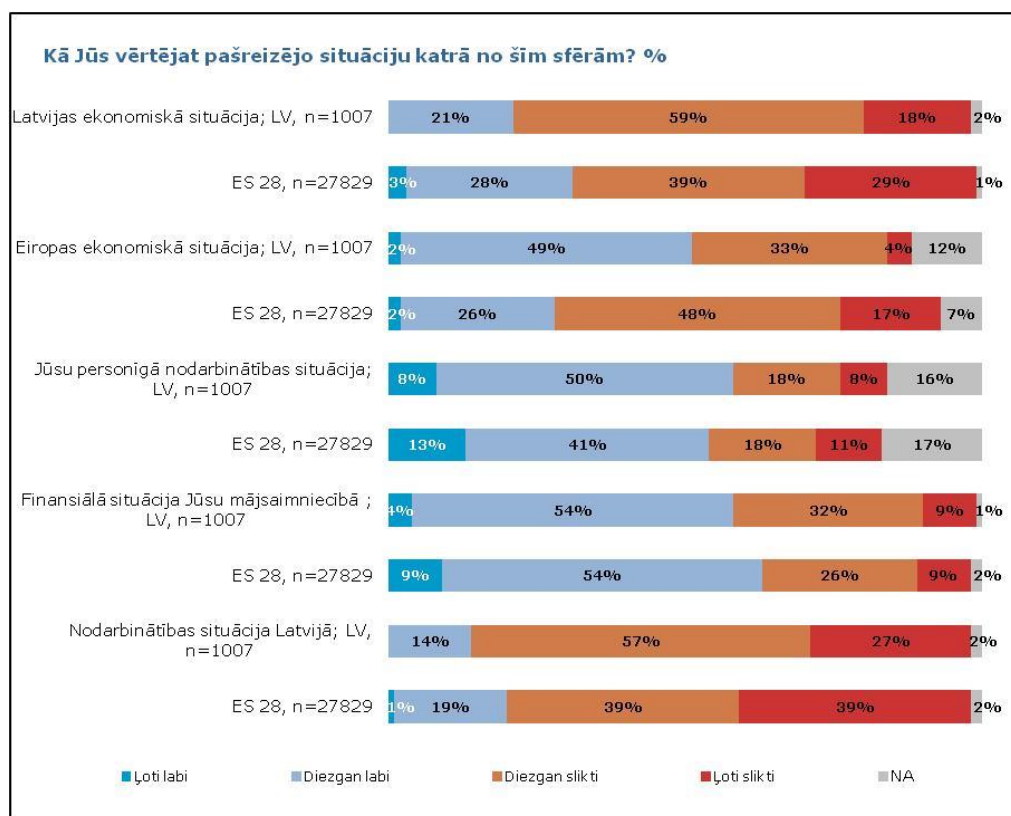
1.1. Iedzīvotāju kopējais noskaņojums

Kopumā Latvijas pilsoņu apmierinātības ar dzīvi rādītājs kopš 2013. gada pavasara nav mainījies. Līdzīgi kā pavasarī, arī 2013. gada nogalē lielākā daļa Latvijas pilsoņu ir apmierināti ar savu dzīvi (68%).

Kaut arī ar dzīvi apmierināto Latvijas pilsoņu īpatsvars pieaug, trešā daļa (32%) Latvijas pilsoņu kopumā nav apmierināti ar savu dzīvi, 5% no tiem pilnībā nav apmierināti ar savu dzīvi. Salīdzinoši Lietuvā ar dzīvi apmierināti ir 66% pilsoņu, savukārt Igaunijā – 74% pilsoņu (kopš 2013. gada pavasara kāpums par 3 PP).

Eiropas Savienības dalībvalstu iedzīvotāju kopējais noskaņojums ir saglabājis nemainīgi optimistisku kopš 2013. gada pavasara – kopumā ar savu dzīvi ir apmierināti 75% eiropiešu, un tikai ceturtdaļa (25%) eiropiešu ar savu dzīvi nav apmierināti. Eiropieši vēl joprojām ir salīdzinoši apmierinātāki ar dzīvi nekā Latvijas pilsoņi (par 7 PP), tomēr jāatzīmē, ka Latvijas pilsoņu apmierinātības ar dzīvi rādītājiem ir novērojama tendence pieaugt.

Ar dzīvi salīdzinoši visapmierinātākie ir Dānijas (97%) un Zviedrijas (97%) pilsoņi. Savukārt salīdzinoši vismazāk apmierināti pilsoņi ir Bulgārijā (35%), Grieķijā (38%) un Portugālē (39%).

Analizējot pašreizējo situāciju, gan Latvijas pilsoņu (par 8 PP, no 43% uz 51%), gan visu 28 Eiropas Savienības dalībvalstu pilsoņu (par 7 PP, no 21% uz 28%) vidū kopš 2013. gada pavasara ir pieaudzis pozitīvs Eiropas ekonomiskās situācijas vērtējums.

Pieaudzis arī to Latvijas pilsoņu īpatsvars, kas pozitīvi vērtē savu personīgo nodarbinātību (par 4 PP, no 54% uz 58%) un savas mājsaimniecības finansiālo situāciju (par 2 PP, no 56% uz 58%), taču nedaudz palielinājies negatīva novērtējuma īpatsvars nodarbinātības situācijai Latvijā (par 2 PP, no 82% uz 84%).

Analizējot **Latvijas pilsoņu gaidas saistībā ar nākamajiem divpadsmit mēnešiem**, ir **samazinājies to Latvijas pilsoņu īpatsvars** (par 6 PP, no 39% uz 33%), kas uzskata, ka **kopumā turpmākie 12 mēneši būs labāki**, un ir **pieaudzis to Latvijas pilsoņu īpatsvars** (par 3 PP, no 50% uz 53%), pēc kuru domām **dzīve kopumā nākamajos divpadsmit mēnešos paliks tāda pati, kāda bija līdz šim**.

Līdzīga tendence novērojama arī Lietuvā, kur ir samazinājies to pilsoņu īpatsvars, pēc kuru domām kopumā nākamie divpadsmit mēneši būs labāki (par 2 PP, no 32% uz 30%). Salīdzinoši optimistiskāk noskaņoti ir Igaunijas pilsoņi – 40% (iepriekš 35%) uzskata, ka kopumā nākamie divpadsmit mēneši būs labāki. Jāatzīmē, ka Igaunijas pilsoņi ir otri optimistiski noskaņotākie par savu nākotni aiz Zviedrijas pilsoņiem, kur kopumā 41% pilsoņu uzskata, ka nākamie 12 mēneši būs labāki.

Salīdzinoša stabilitāte ir novērojama personīgās darba situācijas novērtējumā. Lielākā daļa Latvijas pilsoņu (kāpums par 6 PP, no 54% uz 60%) **nākamajos 12 mēnešos nesagaida izmaiņas personīgajā darba situācijā. Ceturtā daļa** (kritums par 4 PP, no 29% uz 25%,) **Latvijas pilsoņu nākamajos divpadsmit mēnešos gaida personīgās darba situācijas uzlabojumus un tikai neliela daļa** (4%) **Latvijas pilsoņu** (kritums par 3 PP, no 7% uz 4%) **sagaida personīgās darba situācijas pasliktināšanos.**

Salīdzinoši ir pieaudzis to Latvijas pilsoņu īpatsvars, kuri nākamajos divpadsmit mēnešos sagaida negatīvas izmaiņas Latvijas ekonomiskajā situācijā (par 4 PP, no 16% uz 20%). **Līdzīga tendence vērojama arī nodarbinātības situācijas valstī novērtēšanā, kur pieaudzis to Latvijas pilsoņu īpatsvars** (par 3 PP, no 13% uz 16%), **kuri nākamajos 12 mēnešos paredz situācijas pasliktināšanos nodarbinātības situācijā Latvijā.**

Lielākā daļa Latvijas pilsoņu norādījuši, ka nākamajos 12 mēnešos viņi nesagaida izmaiņas savas mājsaimniecības finansiālajā stāvoklī (56%). Tāpat jāatzīmē, ka ir **samazinājies** (par 3 PP; no 32% uz 29%) **to Latvijas pilsoņu īpatsvars, kuri nākamajos 12 mēnešos paredz mājsaimniecības finansiālā stāvokļa uzlabošanu.**

Tomēr kopumā 28 ES dalībvalstu pilsoņu gaidām saistībā ar nākamajiem divpadsmit mēnešiem ir tendence uzlaboties - ir samazinājies to eiropiešu īpatsvars (par 5 PP; no 32% uz 27%), pēc kuru domām nākamajos divpadsmit mēnešos pasliktināsies Eiropas Savienības ekonomiskā situācija, un ir samazinājies to eiropiešu īpatsvars (par 4 PP; no 39% uz 35%), pēc kuru domām nākamajos divpadsmit mēnešos pasliktināsies valstu nodarbinātības situācija.

Latvijas iedzīvotāji ir salīdzinoši skeptiskāki attiecībā par valsts attīstības virzienu: tikai ceturtdaļa (25%) Latvijas pilsoņu uzskata, ka lietas valstī virzās pareizā virzienā. Būtiski atzīmēt, ka pēdējā pusgada laikā ir samazinājies (par 4 PP, no 29% uz 25%) **to Latvijas pilsoņu īpatsvars, kuri uzskata, ka valstī lietas virzās pareizā virzienā.**

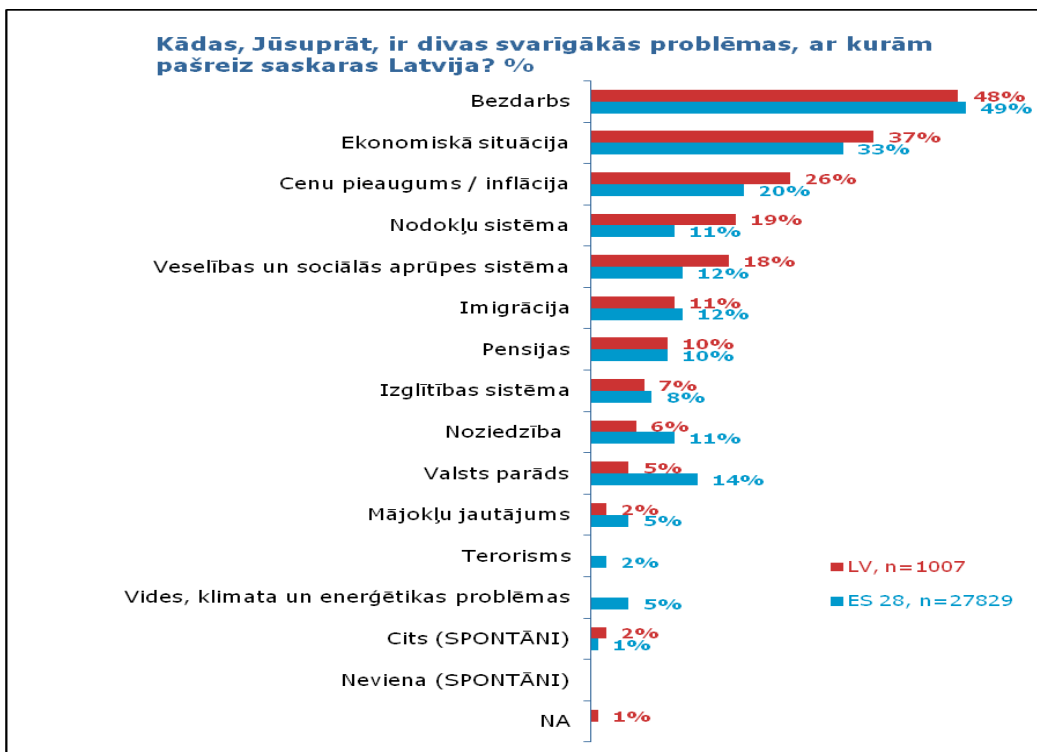
Analizējot lietu virzību Eiropas Savienībā, redzams, ka Latvijas iedzīvotāji ievērojami biežāk nekā vidēji ES 28 dalībvalstīs ir pārliecināti par to, ka Eiropas Savienībā lietas virzās pareizajā virzienā: par to ir pārliecināti 38% Latvijas pilsoņu, kamēr kopumā tikai ceturtdaļa (26%) eiropiešu ir pārliecināti par Eiropas Savienības lietu virzību pareizajā virzienā.

1.2. Svarīgākās problēmas valstī un personīgi

Kā svarīgākās problēmas valstī gan ES 28 dalībvalstu, gan Latvijas iedzīvotāju vidū saglabājas bezdarbs un ekonomiskā situācija. Bezdarbu kā svarīgāko problēmu valstī ir minējuši gandrīz puse (48%) Latvijas pilsoņu un puse (49%) ES 28 dalībvalstu pilsoņu. Pašreizējo ekonomisko situāciju kā valstij svarīgu problēmu minējuši 37% Latvijas pilsoņu un 33% ES 28 dalībvalstu pilsoņi.

Latvijā vēl kā salīdzinoši svarīgas problēmas minētas cenu pieaugums/ inflācija (26%), nodokļu sistēma (19%) un veselības un sociālās aprūpes sistēma (18%).

Savukārt Eiropā kopumā vēl kā svarīgas problēmas minētas cenu pieaugums/ inflācija (20%), valstu parādi (14%), veselības un sociālās aprūpes sistēma (12%), kā arī imigrācija (12%).

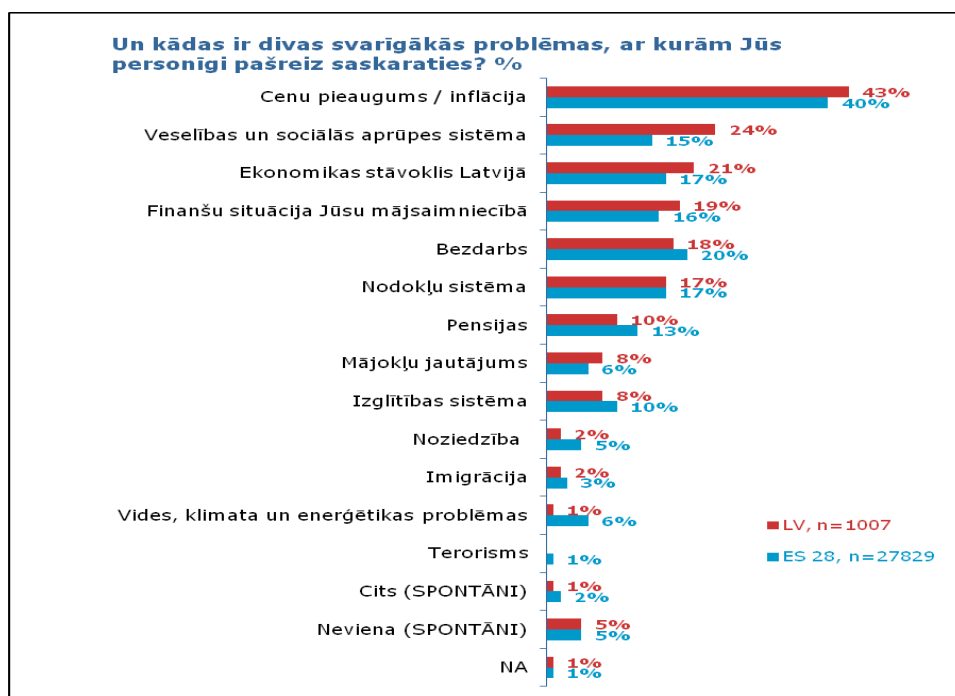
Latvijā kopš 2013. gada pavasara salīdzinoši retāk kā valsts līmeņa problēma tiek minēts bezdarbs (kritums par 7 PP) un nodokļu sistēma (3 PP), taču ievērojami biežāk kā valsts problēma tiek minēta cenu pieaugums/ inflācija (kāpums par 10 PP).

Savukārt kā svarīgākās problēmas, ar ko Eiropas Savienības 28 dalībvalstu iedzīvotājiem jāsaskaras personīgā līmenī, visbiežāk tiek minēts cenu pieaugums/ inflācija (40%), bezdarbs (20%), kā arī ekonomikas stāvoklis katrā valstī (17%) un nodokļu sistēma (17%).

Citas eiropiešu biežāk minētās problēmas, ar kurām pilsoņi saskaras personīgi, ir finanšu situācija mājāsaimniecībās (16%), veselības un sociālās aprūpes sistēma (15%) un pensijas (13%).

Arī Latvijas pilsoņu minētās personīgās problēmas kopumā būtiski neatšķiras no galvenajām visu Eiropas Savienības dalībvalstu pilsoņu problēmām. Latvijā kā nozīmīgākās personīgās problēmas minētas cenu pieaugums/ inflācija (43%), veselības un sociālās aprūpes sistēma (24%) un ekonomikas stāvoklis valstī (21%).

Citas Latvijā biežāk minētās problēmas, ar kurām Latvijas pilsoņi saskaras personīgi, ir finanšu situācija mājāsaimniecībā (19%), bezdarbs (18%) un nodokļu sistēma (17%).

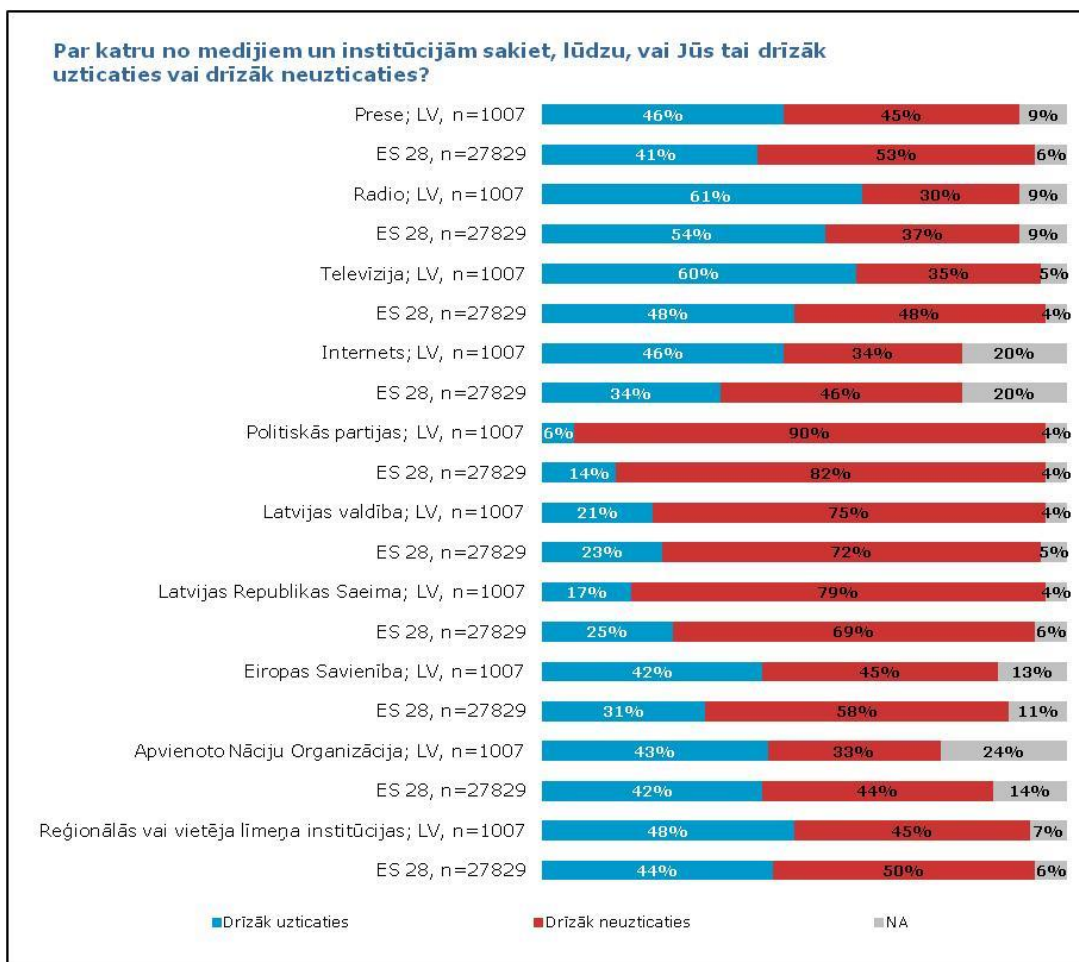
Latvijas pilsoņu vidū pēdējā pusgada laikā ir būtiski pieaudzis cenu pieauguma/ inflācijas kā personīgās problēmas vērtējums (par 10 PP, no 33% uz 43%), taču arī pirms pusgada šī bija nozīmīgākā problēma Latvijas pilsoņu vidū. Tas skaidrojams ar Latvijas pievienošanos eirozonai. Tai gatavojoties, tirgotāji 2013.gada otrajā pusē gan sāka norādīt cenas eiro, (eiro kursa dēļ tās psiholoģiski šķita augstākas), tāpat atsevišķi tirgotāji rudens sākumā koriģēja preču un pakalpojumu cenas latos, lai no 2014. gada 1. janvāra preces un pakalpojumus tirgotu par “apaļākām” summām.

1.3. Uzticēšanās nacionālajām un Eiropas Savienības institūcijām

2013. gada laikā Latvijā ir pieaugusi pilsoņu uzticēšanās masu medijiem kopumā: par 5 PP kāpusi uzticēšanās presei (no 41% uz 46%) un radio (no 56% uz 61%), par 4 PP ir kāpusi uzticēšanās internetam (no 42% uz 46%), un par 2 PP ir kāpusi uzticēšanās televīzijai (no 58% uz 60%).

Kopumā 2013. gadā Latvijā uzticēšanās valsts pārvaldes iestādēm ir saglabājusies līdzšinējā līmenī, tomēr ir samazinājusies uzticēšanās politiskajām partijām – tām neuzticas 90% Latvijas pilsoņu (par 3 PP, no 87% uz 90%).

Jāatzīmē, ka Latvijā ir pieaugusi uzticēšanās Eiropas Savienībai (par 6 PP, no 36% uz 42%) un reģionālā vai vietējā līmeņa institūcijām (par 6 PP, no 42% uz 48%). Uzticēšanās kāpums reģionālā vai vietējā līmeņa institūcijām skaidrojams ar 2013. gada jūnijā notikušajām pašvaldību vēlēšanām Latvijā.

Kopumā gan Latvijas, gan Eiropas Savienības 28 dalībvalstu pilsoņu uzticēšanās Eiropas institūcijām ir saglabājusies līdzšinējā līmenī. Tomēr Latvijā 2013.gadā ir samazinājusies uzticēšanās Eiropas Parlamentam (par 4 PP, no 44% uz 40%).

Savukārt Eiropas Savienības 28 dalībvalstu pilsoņi salīdzinoši biežāk nekā Latvijas pilsoņi neuzticas Eiropas Parlamentam – attiecīgi, 48% un 40%. Šāda tendence saglabājas arī novērtējot uzticēšanos Eiropas Komisijai, kurai neuzticas 47% ES 28 dalībvalstu pilsoņi un 38% Latvijas pilsoņu. Tāpat Eiropas Savienības dalībvalstu pilsoņi kopumā salīdzinoši biežāk nekā Latvijas pilsoņi neuzticas Eiropas Centrālajai bankai, attiecīgi – 49% un 36%.

2. Eiropas Savienības un to institūciju loma turpmākajā attīstībā

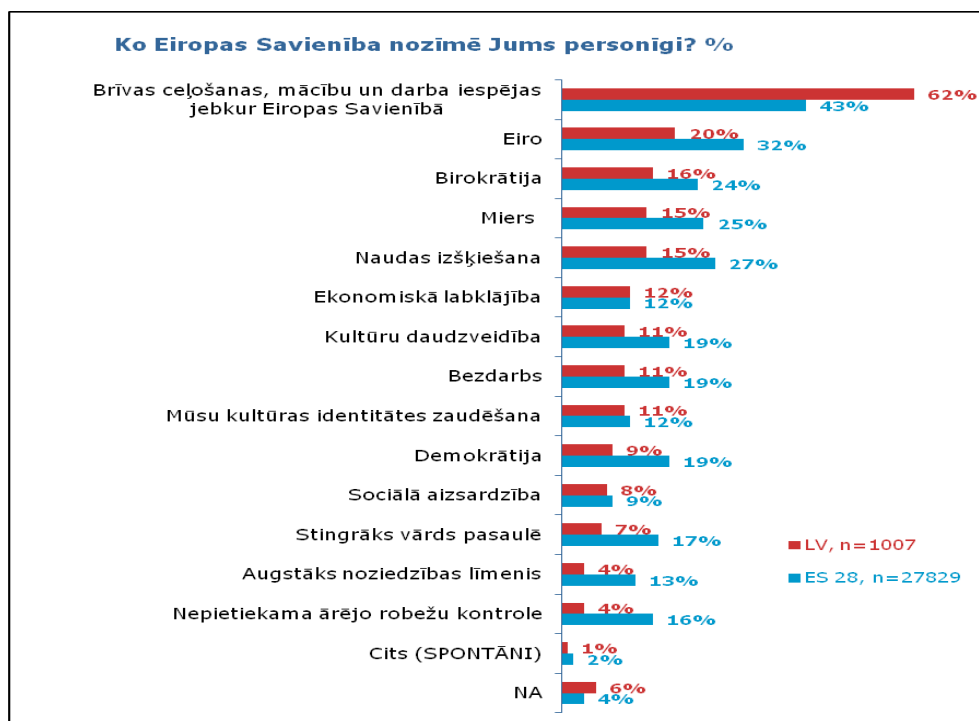
2.1. Eiropas Savienības kopējais vērtējums

Latvijas pilsoņu vērtējumā Eiropas Savienība galvenokārt nozīmē brīvas ceļošanas, mācību un darba iespējas jebkur Eiropas Savienībā (62%), un šāda viedokļa īpatsvars Latvijas iedzīvotāju vidū turpina pieaugt – kopš 2013.gada pavasara pieaugums par 5 PP (no 57% līdz 62%). Kā otra Latvijas pilsoņu biežāk norādītā lieta, kas saistās ar Eiropas Savienību, ir eiro (20%). Pārējās lietas Latvijas iedzīvotāji kā Eiropas Savienību raksturojošas minējuši salīdzinoši retāk.

Turklāt jāatzīmē, ka pēdējā pusgada laikā ir būtiski pieaudzis Latvijas iedzīvotāju īpatsvars (par 6 PP, no 14% uz 20%), kam Eiropas Savienība asociējas tieši ar vienoto valūtu eiro. Tāpat kopš 2013.gada pavasara ir palielinājies to pilsoņu īpatsvars, kuri uzskata, ka Eiropas Savienība ir

naudas izšķiešana (par 4 PP, no 12% līdz 15%). Pārējos aspektos pēdējā pusgada laikā būtiskas izmaiņas nav novērojamas.

Arī Eiropas Savienības pilsoņu vērtējumā Eiropas Savienība galvenokārt nozīmē brīvas ceļošanas, mācību un darba iespējas jebkur Eiropas Savienībā (43%). Nākamās biežāk minētās lietas, kas saistās ar Eiropas Savienību, eiropiešu skatījumā ir eiro (32%), naudas izšķiešana (27%), miers (25%), birokrātija (24%). Pārējās lietas eiropieši kā Eiropas Savienību raksturojušas minējuši retāk. Jāatzīmē, ka kopš 2013.gada pavasara nav notikušas būtiskas izmaiņas eiropiešu viedoklī par galvenajām lietām, ar ko viņiem asociējas Eiropas Savienība.

Savukārt jautāti par pozitīvāko, ko devusi Eiropas Savienība, Latvijas iedzīvotāji pirmkārt akcentē brīvu cilvēku, preču un pakalpojumu kustību Eiropas Savienības teritorijā (49%). Tāpat salīdzinoši biežāk kā pirmās pozitīvākās lietas tiek minētas miers Eiropas Savienības dalībvalstu starpā (19%), studentu apmaiņas programmas, piemēram, ERASMUS (10%).

Pārējās lietas Latvijas iedzīvotāji kā pozitīvāku Eiropas Savienības devumu, minējuši retāk – sociālās labklājības (veselības aprūpe, izglītība, pensijas) līmenis ES (5%), eiro (3%), kopējā lauksaimniecības politika (3%), ES ekonomiskais spēks (3%), ES politiskā un diplomātiskā ietekme uz pārējo pasauli (2%).

Jautāti par pozitīvāko, ko devusi Eiropas Savienība, eiropieši pirmkārt akcentē mieru Eiropas Savienības dalībvalstu starpā (32%) un brīvu cilvēku, preču un pakalpojumu kustību Eiropas Savienības teritorijā (29%). Kā trešais eiropiešu biežāk minētais ieguvums no Eiropas Savienības ir kopēja valūta eiro (8%).

Citas pozitīvās lietas, ko devusi Eiropas Savienība, minētas retāk – studentu apmaiņas programmas, piemēram, ERASMUS (6%), sociālās labklājības (veselības aprūpe, izglītība, pensijas) līmenis ES (5%), kopējā lauksaimniecības politika (3%), ES ekonomiskais spēks (3%), ES politiskā un diplomātiskā ietekme uz pārējo pasauli (2%).

Lūgti novērtēt dažādus Eiropas Savienības politikas un darbības aspektus, **lielākā daļa Latvijas pilsoņu ir par kopīgu aizsardzības un drošības politiku visām Eiropas Savienības dalībvalstīm (87%) un kopīgu ārpolitiku visām 28 Eiropas Savienības dalībvalstīm (74%).** Salīdzinoši lielākā

daļa (58%) Latvijas iedzīvotāji atbalsta viedokli, ka nākamajās Eiropas Parlamenta vēlēšanās Eiropas politiskajām partijām jāizvirza savi kandidāti Eiropas Komisijas priekšsēdētāja amatam

Tāpat vairāk nekā puse Latvijas pilsoņu atbalsta Eiropas Ekonomikas un monetāro savienību ar vienoto valūtu eiro (53%). Gandrīz puse (48%) Latvijas pilsoņu atbalsta tālāku Eiropas Savienības paplašināšanos, nākamajos gados iekļaujot arī citas valstis.

Pārliecinoši lielākā daļa Eiropas Savienības dalībvalstu pilsoņu kopumā atbalsta dažādas Eiropas Savienības politikas un darbības aspektus – attiecīgi kopīgu aizsardzības un drošības politiku visām Eiropas Savienības dalībvalstīm atbalsta 73% eiropiešu un kopīgu ārpolitiku visām 28 Eiropas Savienības dalībvalstīm atbalsta 63% eiropiešu.

Tāpat lielākā daļa (57%) eiropiešu atbalsta viedokli, ka nākamajās Eiropas Parlamenta vēlēšanās Eiropas politiskajām partijām jāizvirza savi kandidāti Eiropas Komisijas priekšsēdētāja amatam un puse (53%) eiropiešu atbalsta Eiropas Ekonomikas un monetāro savienību ar vienoto valūtu eiro.

Tomēr tikai mazliet vairāk nekā trešā daļa (37%) eiropiešu atbalsta tālāku Eiropas Savienības paplašināšanos, nākamajos gados iekļaujot arī citas valstis.

Īpaši skeptiski par Eiropas Savienības turpmāku paplašināšanos un jaunu dalībvalstu pievienošanos ir Austrijas (17%), Vācijas (23%) un Francijas (23%) pilsoņi. Savukārt Eiropas Savienības turpmāku paplašināšanos visvairāk atbalsta Horvātijas (71%), Rumānijas (64%) un Lietuvas (64%) pilsoņi.

Eiropas Ekonomikas un monetāro savienību ar vienoto valūtu eiro salīdzinoši vairāk atbalsta Slovēnijas (78%), Slovākijas (78%), Igaunijas (76%), Somijas (75%) un Beļģijas (74%) pilsoņi. Savukārt vienotu Eiropas Savienības monetāro savienību un vienotu valūtu eiro atbalsta vien neliela daļa Lielbritānijas (19%), Zviedrijas (24%) un Čehijas (26%) pilsoņu.

2.2. Eiropas Savienības loma svarīgāko jautājumu risināšanā

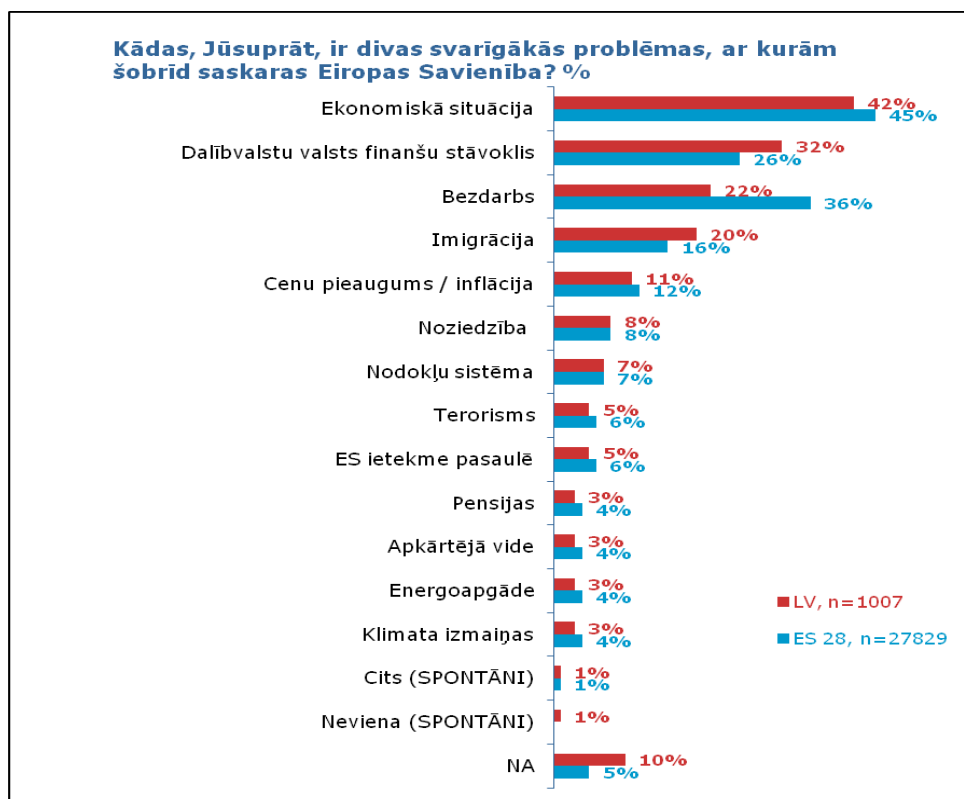
Latvijas pilsoņu skatījumā galvenās Eiropas Savienības problēmas ir ekonomiskā situācija (42%), Eiropas Savienības dalībvalstu finanšu stāvoklis (32%), bezdarbs (22%) un imigrācija (20%).

Savukārt mazāk nekā desmitā daļa Latvijas pilsoņu kā Eiropas Savienības problēmas minējuši cenu pieaugumu/ inflāciju (10%), noziedzību (8%), nodokļu sistēmu (8%), terorismu (5%), Eiropas Savienības ietekmi pasaulē (5%). Pārējās problēmas ir minētas ievērojami retāk.

Arī visu Eiropas Savienības dalībvalstu pilsoņu skatījumā kopumā kā galvenās Eiropas Savienības problēmas minētas ekonomiskā situācija, dalībvalstu finanšu stāvoklis, kā arī bezdarbs un imigrācija - attiecīgi 45% eiropiešu kā svarīgāko Eiropas Savienības problēmu uzskata ekonomisko situāciju, 36% - bezdarbu, 26% - dalībvalstu valstu finanšu stāvokli, 16% - imigrāciju.

Desmitā daļa (12%) Eiropas Savienības dalībvalstu pilsoņi kā svarīgāko pašreizējo Eiropas Savienības problēmu min cenu pieaugumu/ inflāciju. Savukārt pārējās problēmas kā svarīgas ir minējuši mazāk nekā desmitā daļa eiropiešu.

Jāatzīmē, ka, salīdzinot ar 2013.gada pavasari, ir nedaudz samazinājies ekonomiskās situācijas kā problēmas minēšanas biežums (par 3 PP, no 48% uz 45%), dalībvalstu valstu finanšu stāvoklis (par 4 PP, no 30% uz 26%), savukārt pieaudzis imigrācijas kā svarīgākās Eiropas Savienības problēmas novērtējums (par 6 PP, no 10% uz 16%).

Visvairāk par Eiropas Savienības ekonomisko situāciju ir noraizējušies Nīderlandes (63%), Spānijas (58%), Kipras Republikas (57%), Īrijas (55%) un Zviedrijas (55%) pilsoņi. Savukārt vismazāk ekonomisko situāciju kā problēmu atzīmē Polijas (36%), Vācijas (37%), Somijas (37%) un Lielbritānijas (38%) pilsoņi.

Dalībvalstu finanšu situāciju kā svarīgāko Eiropas Savienības pašreizējo problēmu biežāk min Austrijas (47%), Somijas (47%) un Vācijas (43%) pilsoņi, savukārt salīdzinoši retāk – Itālijas (14%), Bulgārijas (14%) un Rumānijas (18%) pilsoņi.

Savukārt imigrāciju kā svarīgāko Eiropas Savienības problēmu biežāk akcentē Maltas (40%), Bulgārijas (27%), Francijas (23%), Lielbritānijas (23%), Vācijas (22%), Igaunijas (22%), Beļģijas (21%) pilsoņi, savukārt retāk – Portugāles (3%), Slovākijas (8%), Spānijas (8%), Īrijas (8%) un Polijas (9%).

Jautāti par efektīvākajiem pasākumiem, lai cīnītos ar ekonomikas un finanšu krīzi, kopumā Eiropas Savienības dalībvalstu pilsoņi sagaida lielāku iesaistīšanos un uzraudzību no Eiropas Savienības puses, tomēr saglabājot katras valsts neatkarību iekšējo ekonomikas un finanšu jautājumu risināšanā.

Gan Eiropas Savienības pilsoņi kopumā, gan arī Latvijas pilsoņi visbiežāk kā visefektīvākos pasākumus, lai pārvarētu ekonomisko krīzi, atzīmē atbildīgāku eiro pārvaldību (70% Latvijas pilsoņu un 75% ES28 dalībvalstu pilsoņu uzskata, ka šāds pasākums būtu efektīvs), centralizētu banku sistēmas uzraudzību ES līmenī (t.i., Banku savienība) (69% Latvijas un 70% ES28 dalībvalstu pilsoņi), ekonomikas politikas stingrāku saskaņošanu visu Eiropas Savienības dalībvalstu vidū (69% Latvijas un 76% ES28 dalībvalstu pilsoņi), stingrāku ekonomikas un finanšu politikas saskaņošanu eirozonas valstu vidū (68% Latvijas un 76% ES28 dalībvalstu pilsoņi), nepieciešamību piemērot naudas sodus ES dalībvalstu valdībām, kas pārāk daudz tērē vai aizņemas (63% Latvijas un 63% ES28 dalībvalstu pilsoņi) un veicināt nozīmīgāku Eiropas

Savienības lomu, regulējot finanšu pakalpojumus (61% Latvijas un 70% ES28 dalībvalstu pilsoņi).

Savukārt Eiropas Savienības dalībvalstu un Latvijas pilsoņi **kā ievērojami mazāk efektīvus pasākumus cīņai ar ekonomikas un finanšu krīzi norāda ES dalībvalstu valdību budžetu iepriekšēja iesniegšana apstiprināšanai ES** (51% Latvijas un 58% ES28 dalībvalstu pilsoņi) un **Eiropas Savienības finanšu ministra iecelšanu** (44% Latvijas un 52% ES28 dalībvalstu pilsoņi).

Īpaši skeptiski par Eiropas Savienības finanšu ministra iecelšanas nepieciešamību ekonomikas krīzes pārvarēšanai ir Dānijas (36%), Čehijas (41%), Grieķijas (42%), Zviedrijas (43%) un Latvijas (44%) pilsoņi. Savukārt šo iniciatīvu kā efektīvu salīdzinoši biežāk novērtē Beļģijas (62%), Horvātijas (62%), Luksemburgas (61%), Īrijas (60%), Itālijas (60%) un Nīderlandes (60%) pilsoņi.

2.3. Eiropas Savienības nākotnes prioritātes

Līdzīgi kā 2013.gada pavasarī, arī Eiropas Savienības 2013.gada rudens pētījumā kopumā lielākā daļa (59%) Latvijas pilsoņu par Eiropas Savienības nākotni ir noskaņoti optimistiski - attiecīgi 4% - ļoti optimistiski un vairāk nekā puse (55%) - diezgan optimistiski.

Savukārt 38% Latvijas pilsoņu par Eiropas Savienības nākotni ir samērā pesimistiski – trešā daļa (32%) drīzāk pesimistiski un 6% Latvijas pilsoņu ir ļoti pesimistiski noskaņoti par Eiropas Savienības nākotni.

Tāpat puse (51%) Eiropas Savienības dalībvalstu pilsoņu ir optimistiski par Eiropas Savienības nākotni – 5% no tiem ir ļoti optimistiski, savukārt 46% eiropiešu ir drīzāk optimistiski par Eiropas Savienības nākotni. Tomēr 43% eiropiešu ir pesimistiski par Eiropas Savienības nākotni - trešā daļa (34%) eiropiešu ir drīzāk pesimistiski un desmitā daļa (9%) eiropiešu ir ļoti pesimistiski.

Jāatzīmē, ka par Eiropas Savienības nākotni optimistiskāki ir Dānijas (75%), Īrijas (67%), Maltas (67%), Igaunijas (66%), Lietuvas (66%), Polijas (66%) pilsoņi. Savukārt salīdzinoši pesimistiskāki ir Grieķijas (29%), Kipras (29%) un Portugāles (31%) pilsoņi, kur kopumā optimistiski noskaņoti par Eiropas Savienības nākotni ir mazāk nekā trešā daļa pilsoņu.

Analizējot iedzīvotāju viedokļus par Eiropas Savienības iniciatīvām dažādās jomās, **liels atbalsts gan Latvijas iedzīvotāju vidū, gan visu eiropiešu vidū** vērojams šādos jautājumos:

- **Modernizēt darba tirgu, tiecoties paaugstināt nodarbinātības līmeni** Šo aspektu kā Eiropas Savienības prioritāti atzīmējuši 87% Latvijas pilsoņu un 80% ES 28 dalībvalstu pilsoņu;
- **Veicinot uzņēmējdarbību un attīstot jaunas prasmes, palīdzēt ES rūpniecības bāzei būt konkurētspējīgākai** 83% Latvijas pilsoņu un 73% ES28 dalībvalstu pilsoņu šo iniciatīvu norāda kā prioritāru;
- **Palīdzēt trūcīgajiem un sociāli atstumtajiem un ļaut viņiem būt par aktīvu sabiedrības daļu** (Latvijā 79%, ES28 81%);
- **Vairot ES augstākās izglītības sistēmas kvalitāti un pievilcību** (Latvijā 75%, ES28 72%);
- **Atbalstīt ekonomiku, kurā tiek lietots mazāk dabas resursu un ir mazāks siltumnīcefekta gāzu emisijas** (Latvijā 73%, ES28 75%).

Kā vidēji būtiskas Latvijas un Eiropas Savienības dalībvalstu pilsoņu vidū tiek vērtētas šādas ES iniciatīvas:

- **Palielināt atbalstu pētniecības un attīstības politikai un pārvērst izgudrojumus produktos.** Šo aspektu kā Eiropas Savienības prioritāti atzīmējuši 58% Latvijas pilsoņu un 64% ES28 valstu pilsoņu;
- **Attīstīt e-ekonomiku, nodrošinot ES īpaši ātra interneta esamību** (Latvijā 58%, ES28 51%).